



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ İNFORMASIYA
VASİTƏLƏRİNİN İNKİSAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDU

Əsrlər boyu müxtəlif etnoslar ölkəmizdə Azərbaycan xalqı ilə sülh və harmoniya şəraitində yaşayırlar. Tarixən unikal çoxmillətli ölkə olan Azərbaycan etnik rəngarəngliyi və tolerantlığı ilə tanınır. Dövlətimiz etnik azlıqların hüquqlarının qorunması üzrə ardıcıl siyasətini davam etdirir. Bu gün Azərbaycanda milli azlıqların mədəniyyət mərkəzləri fəaliyyət göstərir, onların dil-

lərində qəzet və jurnallar nəşr olunur. Belə mərkəzlərdən biri "Samur" Ləzgi Milli Mərkəzidir. Ölkəmizin etnik azlıqları arasında özünəməxsus yeri olan, ifa etdikləri "Qaytağı" rəqsi ilə yaddaşlara həkk olan ləzgilərin tarixi, mədəniyyəti, adət-ənənələri ilə ətraflı tanış olmaq üçün yazıçı-jurnalist, "Samur" qəzetinin baş redaktoru Sədaqət Kərimova ilə həmsöhbət olduq.

üzünü düqürlə, yəni qırmızı duvaqla örtədilər.
"Yaran suvar" kəndlərdə xüsusən təntənə ilə keçirilirdi. Son vaxtlara kimi bəzədilmiş keçi oynatmaq mərasimi geniş yayılmışdı. Bu, ləzgi mifologiyası ilə əlaqədardır. Bahar bayramında dağ turunun bənzəri olan keçini bəzədib küçələrdə oynadardılar ki, öz cəsarətindən hamıya pay ver-

Dünyanın ən iti, ən şux və

Sədaqət Kərimova: "Ləzgilərin rəqsə olan məhəbbətini

"Samur" qəzeti üç dildə- ləzgi, Azərbaycan və rus dillərində materiallar dərc edir"

- Sədaqət xanım, ləzgilərin tarixi ilə bağlı bir qədər məlumat verərdiniz.

-Antik yunan tarixçiləri Strabon və Herodot, eramızdan əvvəl və eramızın I-III əsrlərində yaşamış Roma-Bizans tarixçiləri Apolloni Rodoski, Stefan Bizanslı, Komeli Tasit, Klavdi Ptolemey və başqaları, V-VIII əsrlərin tarixçiləri Aqofenqel, Koryun, Sebeos, VII-XI əsrlərdə Qafqazda olmuş ərəb tarixçiləri əl-Kufi, Balazuri, əl-Masudi, İbn əl-Asir, Yaqut əl-Həməvi və başqaları, alban tarixçisi Müsa Kalankaytuku ləzgilər haqqında maraqlı məlumatlar veriblər. Rus tarixçilərindən İ.Gerber, K.V.Trever, V.V.Latışev, A. A. Kudryavtsev, M.İ. Artomonov, V.F. Minorski, K.M.Kurdov, Z.İ. Yampolski, İ.Berberşteyn, S.N.Muravyov, A. N.Genko, məşhur şərqsünas P. K. Uslar, həmçinin ötən əsrin bir sıra tanınmış rus yazıçıları və jurnalistləri ləzgi xalqının tarixi, dili, mədəniyyəti və adət-ənənələri haqqında ətraflı yazıblar.

Ləzgilərin tarixi ilə bağlı Dağıstan tarixçilərindən M.İxilovun, R.Məhəmmədovun, X.Ramazanovun, A.Şixsəidovun, Ə.Ağayevin, S.Ağaşirinovanın, Z.Rizvanovun, R.Rizvanovun, Azərbaycan tarixçilərindən Abbas qulu ağa Bakıxanovun, Məhəmməd Baharlinin, İqrar Əliyevin, Ziya Bünyadovun, K.Əliyevin, F. Məmmədovun, R.Vahidovun, Rəşid Göyüşovun tədqiqatları böyük maraq doğurur.

Ləzgilərin tarixi küll halında X əsrin əvvəllərində yazılmış "Axtınamə" əsərində geniş əksini tapıb. Ayırı-ayrı əsrlərdə ləzgi tarixçilərinin, alimlərinin irs qoyduqları əsərlər, X əsrin birinci yarısında qələmə alınmış "Tarix Bab al-Abvab", Məhəmməd Rafinin 1313-cü ildə işıq üzün görmüş "Tarixi Dağıstan", ləzgilərin X-XV əsrlər tarixini əhatə edən, 1610-cu ilə aid "Tarix Maza", Mirzə Həsən Alqadarinin XIX əsrin sonlarında çap olunmuş "Asarı Dağıstan", M.M.İxilovun "Quba ləzgiləri", "Ləzgi qrupu xalqları",



Sədaqət Kərimova Türkiyənin TRT-1 kanalının qonağıdır

Z.Rizvanovun və R.Rizvanovun "Ləzgilərin tarixi", həmçinin son vaxtlar Moskvanın "Olimpiya" nəşriyyatının "Ləzgilərin tarixi" seriyası ilə çap etdiyi əsərlər zəngin mənbələrdir. Hazırda ləzgilər yığcam halda Şimali Azərbaycanda və Cənubi Dağıstanda yaşayırlar. Azərbaycanda ləzgilər Qusar, Quba, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Qəbələ, Oğuz, İsmayilli və başqa rayonlarda yaşayırlar. Bakı və Sumqayıt ləzgilərin ən çox məskunlaşdığı şəhərlərdir. Dağıstanda isə ləzgilər Məhərrəmkənd, Axtı, Xiv, Doqquzpara, Qurah, Ağul, Rutul, Dərbənd, Xasavıyurd və başqa rayonlarda yaşayırlar. Mahaçqala, Dərbənd, Kaspiysk, Daqestanskiye Oqni, İzberbaş, Kizlyar, Yujno-Suxokumsk kimi şəhərlər, Bilici və Məmmədqala qəsəbələri ləzgilərin ən çox yaşadığı yerlərdir. Ləzgilərin "leg" və "gel" tayfaları qədim zamanlardan Gülgəri və Qudyal çayları arasındakı ərəzilərdə yaşayıblar (xatırladaq ki, tarixçi etnoqraf Şirinqə Əliyev qəzetimizə açıqlamasında gəllərin ingiloyların ulu əcdadı olması haqda ciddi elmi iddia səsləndirmişdi-red.) Qafqaz Albaniyası Sasanilər tərəfindən işğal edildikdən sonra Albaniyanın bir çox vilayətləri müstəqil siyasi qurumlar yaratmağa cəhd göstərib. Albaniyanın şimal torpaqlarında Lezgan, Müşkür, Layran, Filan kimi qurumlar yaranıb. Orta əsrlərin ərəb mənbələrində həmin dövlət qurumlarının adları al-Lakz, Maskut, Layran, Filan və yaxud Lezganşah, Layranşah, Filanşah və Maskur kimi verilib. Lezgan ləzgilərin ən güclü tayfalarından olan lezglər

tərəfindən təşkil olunmuşdu. Sonuncu siyahıyaalmanın nəticələrinə görə Dağıstanda 255,8 min, Azərbaycanda 178 min, Rusiyanın ayrı-ayrı vilayətlərində 98 min ləzgi yaşayır. Ləzgilər dünyanın onlarca ölkəsində yaşayırlar.

- Siz uzun illərdir "Samur" ləzgi qəzetinə rəhbərlik edirsiniz. Hazırda bu mətbu orqanın nəşri hansı səviyədədir?

- Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların mədəniyyətlərini inkişaf etdirməklə bağlı Azərbaycan Prezidentinin 1992-ci ildə verdiyi fərmandan sonra digər xalqlarla yanaşı ləzgilərin də mədəniyyət mərkəzi və respublika qəzeti fəaliyyətə başladı. Qəzetin ilk redaktoru tanınmış yazıçı-jurnalist Feyruz Bədəlov olub. 1997-ci ildən etibarən qəzetə mən rəhbərlik edirəm. Görkəmli qələm sahibi Müzəffər Məlik-məmmədovla bərabər nəşr etdiyimiz "Samur" qəzeti üç dildə- ləzgi, Azərbaycan və rus dillərində materiallar dərc edir. Mövzularımız çoxdur: ləzgilərin mədəniyyəti, adət-ənənələri, etnoqrafiyası, dili, ədəbiyyatı, tarixi, Azərbaycan və ləzgi xalqlarının dostluq əlaqələri, müstəqil respublikamızın demokratik inkişaf yolunda qazandığı uğurlar. "Samur"un Azərbaycan və Dağıstanla yanaşı bir sıra xarici ölkələrdə də oxucuları var.

Ləzgilərin milli bayramları...

- Ləzgilərin hansı milli bayramları var?
- Mən sizə ləzgilərin bir neçə bayramı haqqında qısaca məlu-



Çiçək bayramı

mat verəcəyəm: Bahar bayramına (Novruza-red.) ləzgilər "Yaran Suvar" deyirlər. "Yar" ləzgilərin qədim kənd təsərrüfatı təqviminin bir ayıdır və o, martın 21-dən aprelin 4-dək davam edir. Yar ayı yaz-tarla işlərinin başlanğıcına təsadüf etdiyindən, ən maraqlı mərasimlər tarlalarda, bağlarda, əkin yerlərində keçirilir. Ləzgilərin qədim adətlərindən biri olan, könüllü iməcilik mənasını verən "mel" in ən əhəmiyyətli bahar bayramı ərəfəsində keçirilir. Evəşik təmizlənir, yorğan-döşək günə sərilir, xalça-palaz çırpılır, evlərin divarları ağardılır, bağ-bağat, tarlalar çör-çöpədən, alaqdan təmizlənir. "Yar" sözünün ikinci mənası "qırmızı" deməkdir. Qədim vaxtlarda ləzgilərin bayram süfrəsi qırmızı rəngdə olarmış. Adətən toyları Yar ayına salardı. Bəyə yaran çam, yəni bahar bəyi, gəlinə yaran svas, yəni bahar gəlini deyirdilər. Gəlin bahar xalçası toxuyardı. Toy günü onun

lidir. Ona görə də hamı çalışır ki, süfrə zəngin olsun. Bayram süfrəsinə oturmazdan qabaq bayram payı ilə küsülülərin evinə gedərlər. Plov qazanından çəkilmiş ilk nimçeni qonşuluqda xəstə yatan və ya kimsəsiz, köməksiz adama göndərərlər. Ləzgilərin qədim çək bayramı əsasən kənd əhalisi tərəfindən geniş qeyd edilir. Böyük şadlıqla keçirilən çiçək bayramının əsl vətəni Dağıstan Respublikasının Axtı rayonunun Cəbə kəndidir. Hələ XIX əsrin ortalarında rus toporqafı S. Q. Aleksandrov, həmin əsrin 70-ci illərində alman alimi A. Bekker ləzgilərin bu bayramı haqqında məlumat verib. Dağılarda qarlar əriyib, alp çəmənliləri çiçək açanda bütün el əvvəlcədən elan olunmuş vaxtda Cəbəyə axışır. Başqa yerlərdən atlı və piyadalar buraya üz tutur. Cavanlar bəslədikləri yüyrek atlarla cıdırı çıxır, pəhləvanlar qurşaq tutur, qızlar çiçəklərdən çələng

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ İNFORMASIYA
VASİTƏLƏRİNİN İNKİSAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDU

hөрürler. Bayramın ən maraqlı hissəsi mahnı və rəqs yarışmasıdır. Qızlarla oğlanlar bir yerdə mərasim mahnıları ifa edir, rəqs yarışına qoşulurlar. Bu, həm də gənclərin bir-birini bəyənib seçməsi üçün əlverişli yer və vaxtdır. Sonra hamı çəmənləkdə salınmış süfrə ətrafına yığılır, mahnı və rəqs-ən ibarət məclisə start verilir. Qaş qaralanda dağlardan evə dö-

Mahnı səsləri uzaqlara yayılır. Taxıl biçininin vaxtı yaxınlaşanda adətən ilk sünbülün yığılması bayram edilir. Bu bayrama "ilk sünbül", "ilk dərz" və ya "peçxür bayramı" da deyirlər. İlk dərzləri yığıb onları zəminin kənarında başı üstə qoyur, sünbülləri oxşaya-oxşaya, xeyir-dua edə-edə mahnı oxuyur və süfrə arxasına keçirlər. Zurnanın və nağaranın

şəndə "Peşəpay"ın əksi olan, Günəşə çağırışdan ibarət olan "Alapex" mərasimi keçirilirdi. Bu mərasimdə ancaq qadınlar iştirak edirdi. Onlar gəlinciyə qırmızı yaylıq geyindirib, qapı-qapı gəzdirdilər. Qədim ləzgilərin təsvirlərinə görə Rağ (Günəş) qızıdır.

Onu qırmızı rəngin köməyi ilə çağırmaq olar. Bahar mərasimi

1927-ci ildə o, zurna ilə ifa olunan 12 "Ləzginka"ni lentə köçürüb. 1948-ci ildə çap etdirdiyi "100 Dağıstan havası" adlı antologiyaya Q.Həsənov onlarca rəqs havasını daxil edib. Məşhur "Ləzginka" rəqs ansamblının bədii rəhbəri Zeynal Hacıyev 1959-cu ildə "30 ləzgi xalq rəqsi" adlı toplu buraxıb. Bəstəkar Fətullah Rəhimxanov ləzgilərin 79 xalq mahnısını və 23

həbbət kimi hissələr doğurur.

Dosye

Istedadlı yazıçı-jurnalist Sədaqət Kərimova Qusarda anadan olub. O, Azərbaycan Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsini bitirib.

"Sovet kəndi", Azərbaycan parlamentinin "Həyat" və "Azərbaycan" qəzetlərində şöbə müdiri, redaktor müavini vəzifələrində çalışıb. 1997-ci ildən "Samur" Ləzgi Mədəniyyət Mərkəzinin orqanı olan "Samur" qəzetinin baş redaktorudur.

S. Kərimova Azərbaycan, ləzgi və rus dillərində çap olunmuş 3 mindən artıq məqalə, oçerk, korrespondensiya, zarisovka və es-selərin müəllifidir. Jurnalistika sahəsindəki uğurlarına görə "Qızıl qələm", Həsənbəy Zərdabi adına mükafatlara layiq görülüb, KİV Həmkarlar İttifaqının Məhsəti Gəncəvi adına və Natəvan adına mükafatları ilə təltif olunub. S.Kərimova povest və romanlar müəllifi kimi də tanınır.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür, 15 kitabı çapdan çıxıb. Onun yaradıcılığının mədəni-maarif müəssisələrində təbliği məqsədilə Mədəniyyət Nazirliyi və M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Kitabxanası 2003-cü ildə "Sədaqət Kərimova - 50" adlı metodik vəsaiti buraxıb, tanınmış yazıçı-jurnalist Müzəffər Məlikməmmədov onun haqqında "Sədaqət" adlı geniş həcmli sənədli publisistik kitab dərc etdirib. S.t Kərimova həm də bəstəkardır. Onun bəstələdiyi mahnılardan ibarət 5 albom musiqisəvərlərə çatdırılıb. 15 ildən bəri rəhbərlik etdiyi "Suvar" mahnı və rəqs ansamblının sorağı respublikamızdan uzaqlara yayılıb. 2006-cı ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə S. Kərimovaya "Azərbaycanın əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adı verilib.

Üzeyir Hacıbəylinin "Ləzgi rəqsi"nin partiturası nəşr etdirilib

Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin maddi dəstəyi ilə Azərbaycanda ilk dəfə olaraq professional və milli musiqimizin banisi, görkəmli bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin "Ləzgi rəqsi"nin (1932) partiturasını nəşr etdirib. Üzeyir Hacıbəylinin 125 illiyinə həsr olunmuş Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində bəstəkarın "Ləzgi rəqsi"nin ilk nəşrinin təqdimat mərasimi keçirilib. Təqdimatda Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin xalq çalğı alətləri orkestrinin bədii rəhbərinin (Gülağa Zeynalov) ifasında Üzeyir Hacıbəylinin "Ləzgi rəqsi", "Koroğlu" uvertürası, "Sevgili canan" romansı, "Qaragöz", "Sən o yanda, mən bu yanda" mahnıları səslənib.

Günay ƏSƏDOVA

dinamik rəqsini ifa edən xalq

heç nə ilə müqayisə etmək mümkün deyil"

nənlərin əllərində çiçək dəstələri olur. Bunlar adi çiçəklər deyil, hər biri bir dərdin dərmanıdır. Qadınlar onları evlərin damlarında səliqə ilə qurudur, ilboyu müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində istifadə edirlər. Ləzgilərin kənd təsərrüfatı işləri ilə bağlı olan xalq bayramı - ilk şırım bayramı kəndlərdə ilk baharda qeyd olunur. Torpağın şumlanıb əkin üçün hazırlanması vaxtı yetişəndə elliklə yığılıb ilk şırımın açılması mərasimində iştirak edirlər. Kəndin təcrübəli əkinçilərindən biri xışını sahəyə çıxarıb, digərləri isə sahənin kənarında tonqal qalayırlar. Həmin əkinçi hamının gözü qarşısında xış qoşulmuş öküzləri əkinə istiqamətləndirib deyir: "Hiş! İzləriniz bərəkətli olsun!"

Sahənin bu başından o başına gedib qayıtmağa "rqa" (şırım) deyirlər. Əkinçilər ilk şırma böyük əhəmiyyət verir, gələcək məhsulun taleyi ilk şırımdan asılı olur, deyirlər. Elə ona görə də bu məsul vəzifəni kimə gəldi yox, nüfuzlu, əli yüngül kinçiyə etibar edirlər. İlk şırımdan sonra əkinçi öküzlərini gənclərə həvalə edir. Ertəsi gün bütün el şuma çıxır. Yer şumlaya-şumlaya hamı əkinçi mahnısı (havar) oxuyur. Hav - dörd şırım deməkdir. Bir qayda olaraq hər dörd şırımdan sonra

şux səslərini eşidən uşaqlar rəqsə girişirlər. Qadınlar təzə arpadan bişirdikləri çörəkdən qonşulara, kənddəki imkansız ailələrə və yetimlərə pay verirlər. İnanca görə, belə bəxşişlər paylanmayanda yağış və ya dolu yağır. Xalq oyunları ilə müşayiət olunan, kollektiv şəkildə ifa olunan mahnılarla zəngin olan "Peşəpay" bayram qədim teatr üsurləri ilə zəngindir. Uzaq keçmişdə "Peşəpay" kişilərin tamaşası olub. Uzun müddətli quraqlıq zamanı bərəkət, bolluq arzusu ilə insanlar küçələrə çıxaraq, gütlərdən (tanrıçalardan) yağış diləyirdilər. Adətən bir oğlan uşağına ağac budaqlarından "paltar" geyindirib, küçə-küçə gəzdirdir, onu müşayiət edərək yağış arzusu ilə mahnı oxuyardılar. Mahnılar yağış yağana kimi davam edirdi. Adamlar Peşəpayın üstünə su atardılar. Son illərə kimi quraqlıq zamanı ləzgi kəndlərində "Quni" gəzdirmək adəti var idi. Oğlan uşağını soyundurub, ona çubuqlar sarıyıb, iplə bağlayar, ondan "Quni" düzəldirdilər. Uşaqlar onu dövrəyə alaraq, məhəllə-məhəllə gəzdirdir, mahnı oxuyardılar. Mahnı sona çatanda ev yiyəsi "Quni"nin başına su tökdür. Bundan sonra hər uşaq Quni haqqında bildiyi mahnıları

olan "Peşəpay"dan fərqli olaraq, "Alapex" yay mövsümünün mərasimidir.

"Hazırda "Suvar" rəqs məktəbi peşəkar kollektivə çevrilib"

- Rəqsi ləzgilərin vizit vəərəqi adlandırılır. Yəqin bu fikir təsadüfən yaranmayıb.

-Ləzgilərin rəqsə olan məhəbbətini heç nə ilə müqayisə etmək mümkün deyil. "Ləzginka" (Qaytağlı, ləzgihəngi-red.) sədəllərini eşidəndə iməkləyən uşağın da əlləri göyə qalxır, onun ayaqları musiqiyə uyğun hərəkətlər edir. Hər bir ləzgi rəqs edərək çuşa gələrək öz hiss və həyəcanını "assa" sözü ilə ifadə edir. "Ləzginka" dünyanın ən iti, ən şux və dinamik rəqsidir. Bu rəqsə çeviklik, cəldlik, plastika və coşğunluq xasdır. Elə ona görə də dünyada məşhurdur və çox sevilir.

XIX əsrin əvvəllərində Dağıstanda yaşamış bir sıra rus tarixçiləri və yazıçıları bəzi başqa ləzgi rəqslərini də gözəlliyinə və iti ritmlərinə görə "Ləzginka" adlandırdılar. Muravyov və Veliçko kimi məşhur rus tarixçiləri "Ləzginka"nın döyüşkən və səfərbəredici gücə malik olduğunu xüsusi qeyd edib, Qafqaz müharibəsi zamanı

rəqsini nota köçürüb.

-Rəhbəri olduğunuz "Suvar" mahnı və rəqs ansamblı haqqında məlumat verərdiniz.

"Suvar"ın əsası 1996-cı ilin iyulunda Bakıda qoyulub. Onun ilk konserti Bakının Gənc Tamaşacılar Teatrında keçirilib. İfaçıları arasında Rəşad İbrahimov, Ruslan Pirverdiyev, Roza Hacımuradova, Cəmiyyə Zəlova, Cəvahir Abdulova və Elvina Heydərova kimi istedadlı gənclər var. Ansamblın repertuarına ləzgi xalq mahnıları və bəstəsi Sədaqət Kərimovaya məxsus olan onlarca mahnı daxildir.

2004-cü ildə "Suvar" rəqs məktəbini yaratdıq. Quruluş verdiyimiz ondan çox rəqs "Suvar"ın repertuarına daxil edildi. 2006-cı ildə Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində 10 illiyi təntənə ilə qeyd edən ansambl özünün 50 nəfərlik kollektivi ilə tamaşaçıları heyran etdi. Hazırda "Suvar" rəqs məktəbi peşəkar kollektivə çevrilib. Burada xoreoqraflar Zeynal Cığırxanovla Gülnarə Bayramova gənclərə ləzgi və Qafqaz rəqslərinin sirlərini öyrədirlər.

"Suvar" ansamblı haqqında İctimai Televiziya da bir saatlıq film çəkib nümayiş etdirilib, digər televiziya kanalları dəfələrlə verilişlər hazırlayıb. Kollektiv Rusiyanın Moskva, Sankt-Peterburq, Yaroslavl və başqa şəhərlərində konsertlər verib. 2009-cu ilin mayında Türkiyənin TRT kanalının dəvəti ilə bu ölkədə olmuş kollektiv haqqında həmin kanal tərəfindən bir saatlıq film çəkilib nümayiş etdirilib. Ansamblın 4 albomu və Azərbaycan ləzgilərinin həyatından bəhs edən "Mənim doğma elim" adlı iki musiqili-sənədli filmi işıq üzünə görüb.

- "Suvar" sözünün mənası nədir?

-Bu sözün bir neçə mənası var. Bir mənası bayramdır. Ləzgilər alp çəmənlərinə də suvar deyirlər. Suvar həm də xalq epomumuz olan "Şarvili"nin baş qəhrəmanının nişanlığının adıdır. Gördüyünüz kimi, ansamblın adı xoş əhval-ruhiyyə, gözəllik, mə-



"Suvar" mahnı və rəqs ansamblının çıxışı

əkinçi dincini alır, Ləzgi folklorunun bir növü olan, kənd yerlərində geniş yayılmış havaları bir solist ifa edir, xor isə müşayiət edir. Sahənin kənarına yığılmış damlar bayram şənliyi, yemək-içmək mərasimi üçün hazırlıq görürlər. Onlar qoyun kəsir, xörək hazırlayır, çörək bişirirlər. Sonra hamı bayram süfrəsinin ətrafına yığılır.

oxuyardı. Uşaqların biri digərini tamamlamalı idi. Bu qayda ilə əsl mahnı yarışması gedirdi. Ən çox mahnı oxuyan uşağa ev sahibi tərəfindən bəxşişlər verilirdi. Bunlar qiymətli hədiyyələr idi: xəncər, qəmə, çuxa, dayça, erkək quzu. Belə hədiyyələr uşaqların ürəyincə olar, onlara qəhrəmanlıq ruhu aşılayardı. Yağıntı çox dü-

onun sədəlləri altında Şeyx Şamilin öz müridlərini döyüşə necə səslədiyi haqqında ətraflı yazıblar.

Ləzgi rəqsləri zənginliyi və müxtəlifliyi ilə diqqəti cəlb edir. İlk dəfə SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı, ləzgilərin və Dağıstan xalqlarının peşəkar musiqisinin banisi Qotfrid Həsənov 1925-ci ildə 126 ləzgi xalq melodiyasını lentə alıb.

P.S. Bu qoşa səhifə "Paritet" qəzetinin Prezident yanında KİV-in İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirdiyi "Tolerantlıq ünvanı-Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində dərc edilir.